

La dona, a inicis dels anys trenta

Text: **JORDI PIQUÉ PADRÓ** | HISTORIADOR I ARXIVER

A inicis del segle xx, a Europa, malgrat les campanyes del moviment de les sufragistes que s'havien iniciat unes dècades abans, les dones no podien votar. A partir del 1907 les primeres que ho aconseguiran seran les dones dels països nòrdics: primer Finlàndia, i posteriorment Noruega i Suècia. A la Gran Bretanya, el dret de vot de les dones no serà reconegut fins l'any 1918. A Espanya, a l'inici de la Segona República, l'any 1931, les dones podien ser elegides però no podien votar. Així doncs, de les primeres eleccions republicanes en van sorgir tres diputades que no s'havien pogut votar a elles mateixes: Margarita Nelken, del PSOE, Victoria Kent, d'Izquierda Republicana, i Clara Campoamor, del Partit Radical.

LA CONSTITUCIÓ REPUBLICANA DEL 1931 VA APROVAR EL DRET DE VOT DE LES DONES EN EL MARC D'UNA SOCIETAT PROFUNDAMENT PATRIARCAL

En aquell primer congrés republicà, entre altres temes prioritari, s'estava en ple debat per concedir el vot a les dones. Davant d'aquesta mesura que des de la nostra òptica actual sembla progressista, paradoxalment, els partits d'esquerra, i fins i tot les seves diputades Nelken i Kent, s'hi van oposar. Per què? En el fons hi havia la convicció entre els partits



Operadores telefòniques treballant a la central de Tarragona a inicis dels anys 30.
Fotografia: H. Vallvé. Centre d'imatges de Tarragona / L'Arxiu

republicans d'esquerres que les dones, en general, estaven molt influenciades per l'Església i que, per tant, era molt fàcil manipular-les perquè votessin els partits de dretes. Per la seva banda, els partits de dretes assumiran aquesta tesi i seran els principals defensors de concedir el vot a les dones. Des de l'àmbit conservador es crearan associacions de dones per demanar el dret de vot femení, més o menys relacionades amb l'Església. A Catalunya, Francesca Bonnemaison serà una de les principals defensores de reconèixer el dret de vot a les dones, i també serà una promotora d'aquestes associacions femenines. Ideològicament, Bonnemaison estava vinculada amb Francesc Cambó i amb la Lliga Regio-

nalista; per tant, relacionada amb la dreta catalana.

Finalment, la Constitució republicana de l'any 1931 aprovava el dret de vot de les dones, i en les eleccions de l'any 1933 va ser la primera vegada que van poder votar, i de fet van guanyar les dretes. En aquells moments, alguns van dir que el vot de les dones havia sigut decisiu per al triomf dels conservadors. És difícil saber-ho, però el que és cert és que l'any 1936, la segona vegada que les dones votaven, van guanyar les esquerres. Per tant, no sembla que el vot de les dones fos determinant.

Ara bé, a banda de la importància del dret a votar, la societat d'inicis dels anys 30

era profundament patriarcal i masclista. La dona, sense formació, amb una taxa d'analfabetisme de més d'un 30 %, quedava sempre supeditada a la figura del pare i després a la del marit. Entre les dones de més de vint-i-dos anys que ja no podien anar a l'escola, la taxa d'analfabetisme s'elevava al 65 %, més del doble que la dels homes. Tot i que durant la Segona República es donarà el dret de vot a les dones i es farà un gran esforç per formar les nenes igual que els nens, en general la dona continuava sense la formació necessària per entrar en el món del treball, un món laboral bàsicament masculí. ■